

ELEMEN PERBELANJAAN YANG SEDERHANA SEBAGAI WASILAH MEREALISASIKAN MAQASID AL-SYARIAH DALAM PERKAHWINAN

Siti Zaleha Ibrahim
Pensyarah Jabatan Kefahaman dan Pemikiran Islam,
Pusat Pengajian Teras,
Kolej Universiti Islam Antarabangsa Selangor (KUIS).
Emel: sitizaleha@kuis.edu.my No. Telefon: 017-9084347

Noraini Mohamad
Pensyarah Jabatan Kefahaman dan Pemikiran Islam,
Pusat Pengajian Teras,
Kolej Universiti Islam Antarabangsa Selangor (KUIS).
Emel: norainimohamad@kuis.edu.my No. Telefon: 019-9437458

ABSTRAK

Penulisan ini mengkaji elemen perbelanjaan dalam sesebuah perkahwinan Melayu. Antara elemen perbelanjaan yang menjadi kemestian dalam adat perkahwinan Melayu ialah hantaran kahwin. Ia terdiri daripada dua bentuk utama iaitu wang hantaran dan barang hantaran. Wang hantaran dan mahar adalah dua elemen yang sangat berbeza. Walau bagaimanapun, umumnya ramai ahli masyarakat yang keliru tentang kedua-dua elemen tersebut. Sejarah menyaksikan nilai hantaran kahwin semakin meningkat sejajar perkembangan ekonomi dunia sekarang ini. Kajian ini turut membincangkan bagaimana hantaran kahwin yang rendah dan sederhana mampu merealisasikan maqasid al-syariah iaitu memelihara harta. Kajian menggunakan satu metode utama iaitu kajian kepustakaan bagi mendapatkan sorotan sejarah hantaran kahwin dalam 'urf Melayu di samping analisis nilai hantaran pada zaman dahulu dan kini. Hasil kajian mendapati bahawa elemen perbelanjaan perkahwinan yang rendah dan sederhana mampu menyumbang kepada kahwin awal dan seterusnya memberi implikasi positif kepada maqasid al-syariah.

Kata kunci: perbelanjaan, perkahwinan, fiqh, maqasid al-syariah, memelihara harta

1. PENDAHULUAN

Perkahwinan adalah fitrah bagi manusia tidak kira lelaki atau perempuan. Setiap daripada kita berhak untuk mendapat kasih sayang, ketenteraman, ketenangan dan sebagainya. Diakui dengan perkahwinan itulah, manusia mampu mendapat apa yang dihajati oleh emosi, fizikal dan spiritual sebagaimana yang dinyatakan oleh Allah SWT melalui firmanNya yang bermaksud:

dan di antara tanda-tanda Yang membuktikan kekuasaannya dan rahmatNya, Bahawa ia menciptakan untuk kamu (Wahai kaum lelaki), isteri-isteri dari jenis kamu sendiri, supaya kamu bersenang hati dan hidup mesra dengannya, dan dijadikannya di antara kamu (suami isteri) perasaan kasih sayang dan belas kasihan. Sesungguhnya Yang demikian itu mengandungi keterangan-keterangan (yang menimbulkan kesedaran) bagi orang-orang Yang berfikir.

(al-Rum: 21)

Walaupun bagaimanapun, pada zaman sekarang, masyarakat Melayu didapati ramai yang memilih untuk berkahwin lewat. Hal ini adalah kerana mereka merasai beban yang perlu ditanggung sebelum berlangsungnya lagi perkahwinan itu. Desakan mas kahwin dan hantaran

kahwin yang tinggi mempengaruhi pemikiran anak-anak muda kini untuk berkahwin lewat lantaran memenuhi tuntutan tersebut. Tidak dinafikan bahawa mas kahwin dan hantaran kahwin yang tinggi amat diperlukan bagi urusan persediaan sebelum berlangsungnya majlis perkahwinan, semasa majlis berlangsung dan selepas majlis perkahwinan berlangsung.

2. PERMASALAHAN KAJIAN

Seperti yang dimaklumi, kehidupan masyarakat Melayu penuh dengan adat tradisi dan budaya. Urusan perkahwinan sebagai contoh, juga tidak lari dari pelbagai tradisi dan kelaziman sama ada sebelum majlis perkahwinan, semasa majlis berlangsung ataupun selepas majlis berlangsung. Kewujudan adat resam perkahwinan yang telah lama diamalkan oleh masyarakat Melayu (Halimah Abdul Rahman, 2010) seperti majlis merisik, pemberian wang hantaran kepada keluarga pengantin perempuan dan pertukaran barang hantaran dalam majlis pertunangan serta perkahwinan (Iman Ahmad, 2010) didapati telah meningkatkan perbelanjaan perkahwinan.

Kajian oleh Qurratul Aien mendapati perbelanjaan untuk mas kahwin dan wang hantaran sangat membebankan. Perkara ini telah menyumbang kepada berleluasanya fenomena kahwin lewat. (Qurratul Aien Fatah Yasin, 2011). Penemuan itu menunjukkan perkahwinan di lewat usia merupakan satu bentuk kesan bebanan perbelanjaan perkahwinan yang negatif kepada masyarakat. ‘Abd al-Rabb Nawwab al-Din Al Nawwab menyatakan bahawa dua sebab tertinggi berlakunya trend membujang dalam kalangan pemuda ialah ketinggian mas kahwin dan peningkatan bebanan perbelanjaan perkahwinan.

Zainunnisa Abdul Rahman juga menyatakan kos perbelanjaan perkahwinan kini semakin meningkat dan membebankan. Ia berpunca daripada kadar wang hantaran yang terlalu tinggi dan bukan disebabkan bayaran mahar atau mas kahwin itu sendiri. (Zainunnisa Abdul Rahman, 2007). Dikenalpasti salah satu pengaruh yang menyumbang kepada kahwin lewat di Malaysia adalah kadar hantaran yang tinggi. (Siti Zaleha Ibrahim, 2011). Situasi ini amat membimbangkan kita sebagai umat Islam di Malaysia. Sebagaimana yang dinyatakan

Syh Madihah turut menyatakan bahawa sambutan perkahwinan secara besar-besaran dengan pelbagai adat dan kelengkapan semasa memerlukan kepada puluhan ribu ringgit. Ia bukan sahaja semakin membebankan pasangan yang akan berkahwin, malah boleh membawa kepada budaya berhutang dan berkahwin di lewat usia. (Syh Madihah, 2016).

Justeru, penulisan ini akan membincangkan hukum hantaran kahwin mengikut perspektif fiqh kontemporari. Ia juga akan mengetengahkan perbelanjaan perkahwinan yang sederhana sebagai wasilah merealisasikan maqasid al-syariah.

3. ELEMEN PERBELANJAAN DALAM ADAT MELAYU

Sesebuah majlis perkahwinan tidak lengkap tanpa adanya adat-adat tertentu seperti majlis pertunangan, fotografi *pre wedding* dan dan lain-lain. Di sini dapat diklasifikasikan elemen perbelanjaan perkahwinan kepada tiga bahagian yang utama iaitu perbelanjaan pra

perkahwinan, perbelanjaan semasa perkahwinan dan perbelanjaan pasca perkahwinan. (Syh Noorul Madidah Syed Husin, 2017).

Perbelanjaan sebelum perkahwinan terdiri daripada hadiah merisik dan melamar, hantaran dan persiapan majlis pertunangan, bayaran langkah bendul dan fotografi *pre wedding*. Elemen perbelanjaan bagi tujuan majlis perkahwinan pula terdiri daripada kad kahwin, persiapan diri pasangan, mas kahwin, hantaran, majlis jamuan persiapan bagi upacara meraikan pasangan.

Manakala elemen perbelanjaan pasca majlis perkahwinan pula adalah seperti perbelanjaan untuk berbulan madu. Pada kebiasaannya, berbulan madu ini tujuannya ialah untuk merehatkan badan setelah penat bertungkus-lumus mengadakan majlis di samping dapat mengenali antara satu sama lain dengan lebih dekat lagi.

Sumber kepada semua perbelanjaan yang terlibat dalam perkahwinan didapati melalui hantaran kahwin. Justeru, tidak hairanlah masyarakat mengenakan hantaran kahwin yang sangat tinggi bagi menampung keperluan perbelanjaan-perbelanjaan dalam sesebuah perkahwinan.

3.1 Hukum Hantaran Kahwin Menurut Perspektif Fiqh Kontemporari

Islam tidak meletakkan sebarang nas syarak yang menjelaskan hukum mengenai hantaran. Pemberian hantaran merupakan adat atau kelaziman yang diamalkan secara turun temurun yang berkait dengan adat tempatan. Selagi mana adat ini tidak bercanggah dengan prinsip Islam maka ianya adalah diharuskan pelaksanaannya serta diterima oleh majoriti masyarakat. (Md Saleh Hj Ahmad, 2000).

Adat tempatan atau *al-urf wa al-a'dah* merupakan salah satu sumber sekunder dalam perundangan Islam. *Al-urf* ini boleh wujud dalam bentuk perkataan, perbuatan dan pengabaian. Secara ringkasnya, *al-urf* ini boleh dikategorikan sebagai *urf sahih* dan *urf fasid*. *Urf sahih* adalah adat dan kelaziman yang tidak bercanggah dengan Islam, manakala *urf fasid* adalah sebaliknya.

Md Saleh Hj Ahmad menyatakan bahawa pihak yang akan berkahwin boleh memberikan hadiah kepada pihak yang lain, menurut adat istiadat dalam negerinya masing-masing. (Md Saleh Hj Ahmad, 2000). Ia tidaklah bertentangan dengan ajaran Islam, kerana ia dilihat sebagai hadiah atau sumbangan ikhlas pihak lelaki kepada keluarga pengantin perempuan untuk meraikan perkahwinan mereka. (Pasuni Maulan, 2006)

Merujuk kepada Majlis Fatwa Selangor, terdapat beberapa panduan yang perlu diambil kira dalam majlis perkahwinan. Garis panduan dalam majlis perkahwinan adalah seperti berikut:

1. Tiada fatwa yang diwartakan berkenaan dengan hantaran perkahwinan.
2. Hantaran atau barang iringan adalah hadiah daripada kedua-dua belah pihak yang diharuskan oleh syarak. Pemberian ini perlulah disertai dengan niat yang ikhlas, tidak riak, berbangga-bangga, bermegah-megah dan berlebih-lebihan.

3. Hukum tepak sirih atau sirih junjung adalah harus dengan syarat tidak bercanggah dengan akidah dan syariat Islam serta tidak ada apa-apa kepercayaan di sampingnya. Ia adalah adat semata-mata.
4. Jumlah hantaran adalah mengikut kemampuan dan tidak terikat kepada jumlah bilangan yang ganjil. (<http://www.muftiselangor.gov.my/soal-jawab-personalisation/munakahat#faqnoanchor>)

Kesimpulannya, sewajarnya pemberian hadiah atau hantaran itu tidak menyukarkan pihak pengantin lelaki. Keterlaluan dalam menetapkan kadar hantaran kahwin akan menyusahkan pengantin lelaki dan ini pastinya bercanggah dengan firman Allah SWT:

Maksudnya: "Allah menghendaki kamu beroleh kemudahan, dan Ia tidak menghendaki kamu menanggung kesukaran."

(al-Baqarah : 185)

4. ELEMEN PERBELANJAAN YANG DIANJURKAN ISLAM

Islam adalah satu agama yang mudah dan tidak membebankan umatnya hatta dalam urusan perkahwinan. Ini jelas terbukti melalui anjuran penetapan kadar mas kahwin dan pengendalian walimah. Rasulullah SAW mengajar kita untuk mempermudah urusan perkahwinan tanpa melibatkan perbelanjaan yang besar, namun ajaran baginda ini tidak diikuti sepenuhnya oleh masyarakat dewasa kini. (Syh Noorul Madidah Syed Husin, 2014).

Dua elemen perbelanjaan dalam perkahwinan dapat dilihat melalui firman Allah SWT dan hadis nabi. Sebagai contoh tentang pensyariatan mahar atau mas kahwin. Allah SWT berfirman yang maksudnya:

dan berikanlah kepada perempuan-perempuan itu maskahwin-maskahwin mereka sebagai pemberian Yang wajib. kemudian jika mereka Dengan suka hatinya memberikan kepada kamu sebahagian dari maskahwinnya maka makanlah (gunakanlah) pemberian (yang halal) itu sebagai nikmat Yang lazat, lagi baik kesudahannya.

(al-Nisa: 4)

Mas kahwin atau mahar yang dikenali sebagai *al-sadaq*, *al-saduqah*, *al-nihlah*, *al-ajr*, *al-faridah* dan *al-'aqd* merupakan suatu pemberian yang wajib diberi kepada isteri sebab dinikahnya dan disetubuhinya. Ia wujud dalam bentuk wang, benda, manfaat atau sesuatu yang berharga (Mohd Salleh Ahmad, 2010).

Bagi pengendalian walimatul urus pula, ia sangat dituntut untuk melakukannya sebagaimana Rasulullah SAW pernah bersabda kepada Abdul Rahman bin Auf,

"Buatlah walimah walaupun dengan menyembelih seekor kambing"

Perkataan walimah berasal daripada perkataan al-walmu iaitu perjumpaan. Manakala walimah ialah makanan untuk kenduri kahwin atau semua makanan yang dibuat untuk

memanggil orang. Bagi orang kaya, kadar minimum bagi walimah ialah seekor kambing. Manakala bagi yang miskin kadarnya ialah makanan yang termampu olehnya.

5. ELEMEN PERBELANJAAN YANG SEDERHANA SEBAGAI WASILAH MEREALISASIKAN MAQASID AL-SYARIAH DALAM PERKAHWINAN

Kajian yang dilakukan oleh Sharifah Nor Madidah et al mendapati terdapat empat konsep perbelanjaan perkahwinan yang telah dipamerkan oleh Rasulullah SAW iaitu perbelanjaan bermanfaat, perbelanjaan mengikut tahap kemampuan, perbelanjaan secara sederhana dan perbelanjaan secara kerjasama. (Syh Noorul Madidah Syed Husin, 2016).

Perbelanjaan sederhana di sini merujuk kepada perbelanjaan yang terletak di antara perbelanjaan yang mempunyai unsur kedekut dan membazir. Dalam konteks perbelanjaan perkahwinan, sederhana ialah perbelanjaan yang tidak melibatkan kos terlalu tinggi dan tidak pula terlalu rendah. Secara umumnya, mas kahwin yang pernah diberikan oleh Rasulullah SAW adalah tidak melebihi 500 dirham. Pemberian kadar mas kahwin Baginda Rasulullah adalah dikategorikan sebagai sederhana. Namun secara khususnya, mas kahwin ini adalah berbeza dari sudut nilai dan bentuk di antara setiap isteri-isteri baginda.

Pemberian mas kahwin tidak melebihi 500 dirham dapat difahami melalui hadis riwayat Abu Salamah bin 'Abd al-Rahman yang maksudnya:

“Abu Salamah bin Abd al-Rahman berkata, “Aku bertanya kepada Aisyah, isteri Nabi s.a.w, “Berapakah nilai mahar yang diberikan Rasulullah? Aisyah menjawab, “Mahar yang baginda berikan untuk isteri-isterinya sebesar 12 uqiyah dan nasya. Aisyah berkata, Apakah engkau tahu apakah nasya itu? Aku berkata, “Tidak? Kata Aisyah, “Nasya adalah ½ uqiyah. Maka nilainya sekitar 500 dirham. Demikianlah mahar Rasulullah untuk isteri-isterinya.

(Hadis Riwayat Muslim)

Saidina Umar al-Khattab RA juga pernah menjelaskan secara umum mas kahwin isteri dan puteri Rasulullah SAW ketika menyampaikan khutbah yang maksudnya:

“Nabi tidak pernah memberi mas kahwin kepada mana-mana isterinya, dan puteri-puteri baginda juga tidak diberikan mas kahwin melebihi 12 uqiyah”.

1 uqiyah adalah bersamaan 40 dirham, manakala 1 nashsh adalah separuh uqiyah iaitu 20 dirham. Justeru, 12 uqiyah dan 1 nasya menyamai 500 dirham. Dan 500 dirham adalah menyamai dengan nilai bagi 1487.5 gram perak. Bagi nilai semasa, 500 dirham itu adalah bersamaan dengan RM3049.08. (1487.5 gram perak x rm2.05= rm3049.38). Begitulah nilai mas kahwin yang berada pada dua tahap iaitu tidak terlalu rendah dan tidak terlalu tinggi.

Dalam hadis Rasulullah SAW bersabda yang bermaksud:

“Kebanyakan perempuan yang berkat perkahwinannya ialah yang mudah (rendah) tentang perbelanjaan (mahar “).

(Riwayat Ahmad dan al-Hakim)

Selain itu, terdapat banyak hadis yang menganjurkan nilai mahar yang rendah. Antaranya Rasulullah SAW bersabda yang bermaksud:

“Sebaik – baik perempuan adalah yang paling murah maharnya ”

(Hadis Riwayat Ibnu Hibban, Hakim, Baihaqi, Ahmad)

Dalam hadis lain, Rasulullah SAW bersabda yang bermaksud:

"Carilah untuk dijadikan maskahwin walaupun sebetuk cincin yang diperbuat daripada besi ."

(Hadis Riwayat Bukhari)

Dan sabda Rasulullah s.a.w. yang bermaksud:

"Sesungguhnya yang besar berkat nikah ialah yang sederhana belanjanya "

(Hadis Riwayat Ahmad)

Jelas di sini menunjukkan bahawa Rasulullah menyeru umatnya dalam bersederhana dalam semua perkara termasuklah dalam urusan perkahwinan.

5.1 Konsep Maqasid al-Syariah

Secara umumnya, ulama terdahulu tidak membahaskan definisi maqasid syariah secara mendalam dan terperinci. Perbahasan makna dari segi istilah ini hanya dipelopori oleh ulama zaman kini seperti Sheikh Muhammad al-Tahir bin 'Asyur, al-Raisuni dan lain-lain.

Istilah-istilah popular yang digunakan ialah maqasid syariah, maqasid al-Syari' (Allah) dan maqasid syara' atau di dalam bahasa Arabnya maqasid al-syariah, maqasid al-Syari' dan al-maqasid al- syar'iyyah.

Menurut al-Syatibi, maqasid syariah mempunyai lima prinsip asas Islam iaitu menjaga agama, jiwa, akal, keturunan dan harta. Kesemuanya prinsip ini termasuk dalam perkara keperluan asas (*dharuriyyat*). Malah pada pandangan al-Syatibi, menurutnya segala apa yang disyariatkan tidak terlepas daripada maqasid ini yang dibahagikan kepada tiga kategori, iaitu kepentingan asas (*dharuriyyat*), keperluan biasa (*hajiyyat*) dan pelengkap (*tahsiniyyat*). (al-Syatibi, 2003).

Manakala mengikut Sheikh Muhammad al-Tahir bin 'Asyur, maqasid syariah ialah makna dan hikmah yang menjadi perhatian syarak dalam semua keadaan pensyariatannya. (Muhammad al-Tahir Ibn 'Asyur, t.t). Sementara Ahmad al-Raisuni mendefinisikan maqasid al-syariah sebagai matlamat yang ditentukan oleh syarak untuk dilaksanakan bagi memberi kebaikan hambanya. (Ahmad al-Raisuni, 1992).

Kesimpulannya, maqasid al-syariah dapatlah ditakrifkan sebagai setiap peraturan ajaran Islam yang diturunkan oleh Allah bertujuan untuk memberikan kebaikan kepada manusia atau menjauhkan mereka daripada keburukan.

5.1.1 Konsep Memelihara Harta

Konsep memelihara harta berada di tahap kelima atau terakhir dalam perkara dharuriyyat. Ia dikenali sebagai *hifz al-mal*. Kedudukannya adalah selepas *hifz al-nasl* iaitu memelihara maruah dan keturunan. Terdapat dua cara utama dalam memelihara harta iaitu melalui cara *al-wujud* dan *al-'adam*.

Makna *al-wujud* ialah melakukan sesuatu yang boleh mewujudkan, mengekalkan atau mengembangkannya manakala dari segi *al-'adam* ialah memelihara sesuatu daripada kehilangan atau kerosakan setelah wujudnya harta. *Al-wujud* dalam konteks memelihara harta adalah bagaimana cara kita menggunakan harta dengan cara yang positif. Manakala *al-'adam* bagi *hifz al-mal* ialah mengelakkan diri daripada menyalahgunakan harta tersebut. Sebagai contoh, *al-wujud* bagi *hifz al-mal* adalah seperti menginfakkan harta kepada jalan Allah dan berusaha mencari rezeki yang halal. Sementara dari segi *al-'adam* ialah pengharaman mencuri, judi, riba dan larangan membazir.

Larangan Membazir Harta

Elemen perbelanjaan yang sederhana mampu menjadi wasilah dan mekanisme dalam merealisasikan maqasid al-syariah. Hal ini kerana, perbelanjaan yang sederhana menghalang kita daripada bersikap boros dan membazir. Sedangkan membazir itu adalah amalan syaitan dan larangan membazir harta itu adalah cara kita merealisasikan maqasid al-syariah.

Imam Al-Syafie mendefinisikan pembaziran harta sebagai membelanjakan harta bukan pada jalan kebenaran tetapi tidaklah pula dikatakan membazir jika ia dilakukan pada pekerjaan atau amal kebajikan. Definisi ini turut dipersetujui oleh jumur ulama. Firman Allah SWT yang bermaksud:

" Sesungguhnya orang yang membazir itu adalah saudara-saudara syaitan dan syaitan itu pula adalah makhluk yang sangat kufur kepada Tuhannya "

(Al-Isra':27)

Jika diamati, gaya hidup segelintir masyarakat kita di Malaysia pada hari ini adalah suka berbelanja secara keterlaluan dan seolah-olah ianya menjadi satu budaya. Apa yang menyedihkan lagi ialah ia berlaku bukan dalam kalangan golongan yang berpendapatan tinggi sebaliknya berlaku dalam kalangan mereka yang berpendapatan sederhana dan rendah. Mereka cuba meniru gaya hidup mewah sehingga lupa tanggungjawab yang lebih utama.

Elemen perbelanjaan yang terdiri daripada sebelum perkahwinan, ketika majlis perkahwinan dan selepas majlis perkahwinan tidak dapat lari daripada unsur pembaziran. Sebagai contoh dalam fotografi *pre wedding*. Sesi fotografi pada kebiasaanya melibatkan jurukamera yang terlatih. Caj yang dikenakan juga tinggi. Selain sesi fotografi, bakal pengantin juga akan berbelanja besar untuk hantaran dan persiapan majlis pertunangan. Kebiasaan bakal pengantin akan menempah baju dan pelamin khas untuk majlis pertunangan. Tidak kurang

juga yang menempah dulang hantaran berserta juru andam untuk proses solekan agar kelihatan cantik pada hari pertunangan.

Elemen perbelanjaan bagi tujuan majlis perkahwinan seperti kad kahwin juga ditempah secara keterlaluan. Kad undangan tersebut adakalanya dibahagi mengikut taraf individu. Bagi individu yang berpangkat dan kenamaan, kadnya adalah mahal dan berbeza daripada individu biasa. Bakal pengantin perempuan juga menghabiskan banyak wang untuk persiapan diri dengan mengambil pakej-pakej kecantikan di spa-spa mewah. Ia adalah untuk memastikan diri mereka kelihatan benar-benar cantik dan berseri pada hari perkahwinan. Perbelanjaan sebegini sewajarnya dilakukan secara berhemah. Sekiranya tidak, ia akan mengundang pembaziran di situ.

Dalam konteks majlis kenduri kahwin atau walimah, Islam tidak menetapkan syarat tertentu dalam melakukannya. Ramai yang memilih untuk berkahwin di hotel-hotel mewah supaya kelihatan gah tanpa memikirkan kesan daripada perbuatan tersebut. Sewajarnya kita mengelakkan pembaziran dengan mengadakan kenduri kahwin yang sederhana sahaja kecuali sememangnya kita seorang yang berada dan berharta.

Sebagaimana yang dinyatakan sebelum ini, kadar minimum bagi walimah orang kaya ialah seekor kambing. Manakala bagi yang miskin kadarnya ialah makanan yang termampu olehnya. Islam menggalakkan penganutnya untuk mengadakan walimah berdasarkan kemampuan masing-masing.

Sementara dari sudut majlis nikah, pembaziran turut terserlah dengan adanya pelamin yang mahal, mekap melampau, baju persalinan yang banyak dan lain-lain. Tidak dinafikan dalam menyediakan kelengkapan ini semua, jumlah duit yang banyak sangat diperlukan. Jadi tidak dapat tidak, mahar dan hantaran kahwin akan diminta dalam jumlah yang tinggi.

Selepas majlis perkahwinan berlangsung, ada yang mengambil peluang untuk berbulan madu. Ada yang berbulan madu di luar negara dan ada juga yang di dalam negara. Sewajarnya kita memanfaatkan duit dengan mengikuti pakej berbulan madu yang sesuai dengan kemampuan diri.

Pembaziran amat ditegah dalam Islam. Allah SWT mencela perbuatan yang membazir dalam setiap perkara yang dilakukan berdasarkan firmanNya yang bermaksud:

“Berikanlah kepada kaum-kerabat haknya masing-masing dan kepada orang miskin dan orang musafir dan janganlah engkau membazir (boros) dengan melampau
(Surah al-Isra' ayat 26)

KESIMPULAN

Kesimpulannya, perbelanjaan yang bijak dan secara sederhana dalam perkahwinan membantu kita merealisasikan maqasid al-syariah. Elemen perbelanjaan yang tinggi akan mempengaruhi masyarakat mengenakan mas kahwin dan hantaran kahwin yang tinggi bagi memenuhi tuntutan adat perkahwinan. Perlu disedari bahawa mas kahwin dan hantaran yang tinggi akan

menyumbang kepada fenomena kahwin lewat yang seterusnya tidak membantu dalam memenuhi tuntutan maqasid al-syariah.

RUJUKAN

Al-Quran al-Karim.

Ahmad Al-Raisuni. 1992. *Nazariah al-Maqasid 'inda al-Imam al Shatibi*. Riyadh: Dar al-Alamiyah Kitab al-Islami.

Halimah Abdul Rahman. 2010. *Pegangan Adat Turun Temurun*. Kuala Lumpur: Penerbit Sinar Cemerlang.

<http://www.muftiselangor.gov.my/soal-jawab-personalisation/munakahat#faqnoanchor>
Ibrahim bin Musa al-Syatibi. 2003. *Al-Muwafaqat fi Usul al-Syariah*. Beirut: Dar al-Kutub al-Ilmiyyah.

Iman Ahmad. 2010. *Adat Budaya*. Kuala Lumpur: Goodmark Enterprise.

Mohd Salleh Ahmad. 2010. *Perkahwinan Dan Perceraian Dalam Islam*. Selangor: Pustaka Haji Abdul Majid Sdn. Bhd.

Muhammad al-Tahir Ibn Asyur. t.t. *Maqasid al-Syariah al-Islamiyyah*. Tunis: Dar Al-Salam.
Pasuni Maulan. 2006. *Wang hantaran tidak harus bebankan mana-mana pihak*. Berita Minggu. 27Ogos)

Siti Zaleha Ibrahim. 2011. *Taakhur Al-Zawaj Fi Malizia: Al-Musykilat Wa Hululuha Min Ru'yah Fiqhiyyah Mu'asorah*. Tesis Sarjana. Kuala Lumpur: Kulliyah of Kulliyah Ilmu Wahyu dan Sains Kemanusiaan, Universiti Islam Antarabangsa Malaysia.

Syh Noorul Madihah Binti Syed Husin. 2017. *Gelagat Perbelanjaan Perkahwinan Masyarakat Melayu Muslim Menurut Perspektif Syariah*. Tesis Doktor Falsafah. Universiti Malaya.

Syh Noorul Madihah Syed Husin, Raihanah Azahari & Asmak Ab Rahman. 2016. *Analisis Konsep Perbelanjaan Perkahwinan Rasulullah SAW*. Jurnal Usuluddin 43 (Januari – Jun 2016): 109-136

Syh Noorul Madihah Syed Husin, Raihanah Azahari dan Asmak Ab. Rahman. 2014. "Konsep al-Taysir dalam Perbelanjaan Perkahwinan Islam", Jurnal Syariah 22, no.3 (September - Disember 2014), 337.